

SIKÇA SORULAN SORULAR

1) İnşaat işlerinde COVID-19 için ne tür önlemler alabiliriz?

- İş yerinde birden fazla işverenin bulunması durumunda birlikte hareket edilmesi gerekmektedir. Salgına karşı acil eylem planı güncellenmeli ve salgının işyerine etkisi sırasında sorumlu çalışanlar ve sorumlulukları belirlenmelidir. Çalışma ve dinlenme, yemekhane gibi salgına yakalanma riskinin yüksek olduğu alanlarda oturma şeklinde sosyal mesafe sağlanmalı ve bu oturma düzeni sağlanacak şekilde çalışanların molaları ve yemek aralarının düzenlenmesi yapılmalıdır. Büyük çalışma ekiplerinin daha küçük gruplar şeklinde düzenlenmesi önemlidir. Bu kapsamda vardiya usulü çalışmaya geçilmesi veya vardiya sayılarının artırılması önerilmektedir. Çalışanların vücut sıcaklıklarının sabah işe girişte, iş çıkışında ve öğle molalarında ölçülmesini sağlayıp ateşi yüksek olanların izole edilmesi ve sağlık kuruluşuna başvurulması gerekmektedir. İşyerine ziyaretçi giriş çıkışlarını kısıtlayın. Özellikle yemekhane, lavabo, tuvaletler gibi çalışanların sosyal mesafeyi ihmal etme ve hijyen sağlama konusunda kısıtlı kalınacağı noktalarda çalışanların yeterli su sabun ve alkol bazlı el dezenfektanına erişiminin sağlandığından emin olun. Şantiyeye yeni gelen malzemeleri erişime uzak bir kısımda en az 1 gün bekletin. Evden çalışma imkanı olan personeli evden çalışmaya yönlendirin. Toplantıları mümkün mertebe telekonferans yöntemi ile gerçekleştirin. Sosyal mesafenin sağlanamayacağı durumlarda çalışanlara TS EN 149 standardına uygun FFP2 veya FFP3 tipi partikül maskesi, TS EN 374-5 standardına uygun yüksek konçlu ve bakteri, virüs ve mikroorganizmalara karşı direnç sağlayan koruyucu eldivenler ve koruyucu gözlük veya yüz siperliği sağlayın. COVID-19 şüphesi durumunda Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi 184 aranarak yetkilinin verdiği talimatlar izlenmelidir.

2) Şantiyede kalabalık alanlarda COVID-19 tehlikelerine karşılık ne tür tedbirler almalıyız?

İş planlaması, çalışmalarda büyük gruplar oluşturulmadan ve çalışanlar arasında sosyal mesafe korunacak şekilde yapılmalıdır. Grupların kendi içinde ve birbirleriyle etkileşimleri asgari düzeyde tutulmalıdır. Çalışanların diğer kişilerle fiziksel teması sınırlandırılmalıdır. Çalışanlar kişisel alanlarını arttırmaya yönlendirilmelidir.

- Malzeme taşınması vb. durumlar da göz önünde bulundurulmalı mümkünse malzemeler üzerlerinde barındırabilecekleri virüslerin yayılımını önlemeye yönelik streç film benzeri ile kaplanmalı veya insan ve malzeme akışının az olduğu, güneş ışığı alan, kuru ortamlarda depolanmalıdır.
- COVID-19 hastalığı ve korunma yöntemleri konusunda çalışanlar bilgilendirilmelidir. Şantiye alanları ve ofislerin giriş çıkışlarında ve diğer bilgilendirme panolarında bilgilendirme broşürleri ile görsellerin asılması sağlanmalıdır.
- Şantiye alanlarına giriş çıkışlarda çalışanların ve ziyaretçilerin ateşleri ölçülmeli ve yüksek ateş ya da diğer soğuk algınlığı belirtileri görülen kişiler işyeri hekimine ya da

sağlık kuruluşuna yönlendirilmelidir. COVID-19'lu bazı kişilerin ateşi olmayabilir, bu nedenle bu tek tespit aracı olmamalıdır.

- İşverenler, işyerindeki hastalık belirtilerini izlemek için bir temsilci atamayı düşünmeli ve çalışanlardan herhangi birisinin belirtileri göstermesi durumunda yapılması gerekenler için önceden prosedür hazırlanmalıdır.
- Bir çalışanın COVID-19 olduğu doğrulanırsa, diğer çalışanlar işyerinde COVID-19'a maruz kalma olasılığı konusunda bilgilendirilmelidir. Etkilenen çalışandan, çalışan ayrılmadan önce temas ettiği diğer çalışanları tanımlaması istenmeli ve bu çalışanlar içinde önlem alınmalıdır.

3) *Şantiyelerde yatakhanelerde ve yemekhanelerde aynı ortamlarda kalabalık olarak bulunmak durumunda kalıyoruz. Bu durumdan nasıl korunacağımız konusunda bilgi verir misiniz?*

- Yemekhane, yatakhane, dinlenme alanları, tuvalet, lavabo ve banyolar gibi sosyal alanlarda sosyal mesafenin korunmasına yönelik önlemler alınmalıdır. Öğle yemeğinde çalışanlar arasındaki sosyal mesafe korunacak şekilde ve kalabalık olmayan gruplar halinde çalışanların öğle yemeğine alınmasına ilişkin düzenlemeye gidilmelidir. Grupların kendi içinde ve birbirleriyle etkileşimleri asgari düzeyde tutulmalıdır.
- Yemekler çalışanlara kumanya ile hijyenik ambalajlar içerisinde uygun kıyafet (eldiven, maske, bone, önlük) kullanan personel tarafından dağıtılmalıdır. Yemekler sosyal mesafe gözetilerek yenmeli hem yemek hem ambalaj atıkları daha önce belirlenen, işaretlemesi yapılmış üstü kapatılabilen kutu benzeri yerlere konulmalıdır ve kısa süre içerisinde insan ve malzeme akışının olmadığı yerlere taşınmalıdır.

4) *Şantiye ortamının steril hale getirilmesi için neler yapılmalıdır?*

- Şantiyede dinlenme alanları, yemekhane ve yatakhaneler gibi ortak alanlar ve sıkça temas edilen tüm yüzeylerin rutin temizliği yapılmalıdır. Bununla birlikte, iş istasyonları, tezgahlar, kulplar, kapı kolları, paylaşılan araçlar ve benzeri ekipmanlarında temizliğine dikkate edilmelidir.
- Yemekhane ve yatakhane, ofis ortamları ve diğer kapalı mekânların düzenli bir şekilde havalandırılması ve dezenfeksiyonu sağlanmalıdır. Çalışanlara etkin el yıkama teknikleri hakkında eğitim verilmelidir. Çalışanların hem çalışma alanları içinde hem de diğer sosyal alanlarda (dinlenme alanları, yemekhane, yatakhane vb.) yeterli ve uygun miktarda su, sabun ve alkol bazlı el dezenfektanlarına erişimi sağlanmalıdır.
- Tek kullanımlık el havlusu ve temassız çöp kovalarından yararlanılmalıdır. Yeniden kullanılabilir malzemeler ve ekipmanlar dezenfekte edilmelidir.

5) *Şantiyelere aynı araçla kalabalık olarak gitmemiz isteniyor. Ne yapmamız gerekir?*

- Şantiyelere aynı araçla kalabalık olarak gitmeniz istenmesi durumunda işverenden aşağıda belirtilen hususlarda önlem alması konusunda talepte bulunmanızda fayda görülmektedir:
 - Servis araçlarının özellikle sık temas edilen yüzeyleri başta olmak üzere temizlik ve hijyeninin sık aralıklarla sağlanması,
 - Servis kullanan çalışanların, araç içerisindeki yüzeylere temasının mümkün olduğunca azaltılması,
 - Servis araçlarının taşıma kapasitesi yarıya indirilmelidir,
 - Araç girişlerine el dezenfektanlarının konulması,
 - Seyahat süresince araç içerisinde şoför ve tüm yolcuların maske takmaları.
- 6) *Şantiye ortamında birçok çalışma arkadaşı ve işverenlerle yakın temasta bulunmak zorunda kalıyoruz. Ne tür önlemler almamız gerekmektedir?*
- Diğer kişilerle fiziksel temasınız sınırlandırılmalıdır. Mümkün olduğunca, toplantılar sınırlandırılmalıdır. Kalabalık toplantılar düzenlenmemelidir. Toplantılarda sosyal mesafeye dikkat edilmelidir. Mümkün olduğunca çevrimiçi veya konferans görüşmesi yoluyla toplantı yapılmalıdır. Çalışma ortamları sosyal mesafeye dikkat edilecek şekilde revize edilmeli, uzaktan çalışması mümkün olan çalışanlar için düzenleme yapılmalıdır.
- 7) *Yer altı maden işletmelerinde COVID-19 görülebilir mi?*
- Yeraltı maden işletmeleri mekanik veya doğal havalandırma sistemleri ile havalandırılmakta olup ısı, nem, toz ve havanın tüm yeraltı işletmesini dolaşması nedeniyle yayılıma uygun ortam bulunmaktadır. Bu faktör de ele alındığında hastalığın diğer işyerlerinde olduğu gibi maden işletmelerinde de görülmesi mümkündür.
- 8) *Maden işletmelerinde COVID-19'un yayılmasını engellemek için neler yapılmalıdır?*
- Maden işletmeleri için hazırlanmış olan risk değerlendirmesi ve acil durum planı salgında yaşanabilecek gelişmelere göre güncellenmelidir.
 - Yeraltı işletmeleri için havalandırma sistemleri gözden geçirilerek, gerekiyor ise salgının yayılma riski azaltacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.
 - İSG Profesyonelleri tarafından virüsten korunma yöntemlerinin anlatıldığı eğitimler ve verilmeli gerekli bilgilendirmeler yapılmalıdır.
 - Toplu halde yemek yenen yemekhanelerde gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Örneğin; tek kullanımlık tuz, karabiber uygulamasına geçilmesi, ambalajlı ekmek ve su kullanılması, çatal bıçakların bulaşık makinesinden çıktuktan hemen sonra ambalajlanması gibi çalışmalar yapılabilir. Ayrıca yemekhanelerin düzenli bir şekilde havalandırılması, dezenfeksiyonu sağlanmalı ve oturma düzeni sosyal mesafe dikkate alınarak yapılmalıdır.
 - Banyo, soyunma odası vb. ortak kullanım alanları sık aralıklarla dezenfekte edilmelidir.

- Çalışanların giydikleri tulum vs. kıyafetler hijyen kurallarına göre yıkanmalı ve havalandırılmalı, iş kıyafetleri ile gündelik kıyafetler ayrı tutulmalıdır.
- Aciliyeti olmayan toplantı ve etkinlikler iptal edilmelidir.
- İhtiyaçlar öncelikle stoklardan karşılanmaya çalışılmalı, yürütülmesi zorunlu olan madencilik faaliyetleri ise minimum çalışan ile karantina şartlarına uygun şekilde yürütülmelidir.

9) Maden işletmelerinde çalışanlar için COVID-19'a karşı ne gibi önlemler alınmalıdır?

- Madene girilmeden önce güvenlik personeli tarafından çalışanların ateşi güvenilir cihazlar ile ölçülmeli ve yüksek ateş tespit edilen çalışanın içeri girmesine izin verilmemeli, sağlık kuruluşlarına haber verilmelidir.
- Maden işletmelerinde acilen sağlık taramaları başlatılarak riskli görülen çalışanlar için ilgili otoritelerin belirlediği prosedürler uygulanmalıdır.
- Personelin ulaşım, iase, hijyen vb. koşullar hastalığın yayılma riski göz önünde bulundurularak en üst standartta uygulanmalıdır.

10) Maden ocaklarında çalışırken virüse karşı korumak amacıyla N95 maskesi mi takmalıyım?

- N95 maskeler Amerikan Standartlarına göre sınıflandırılmış maske türünü ifade etmektedir. AB Gümrük Birliği Anlaşması gereğince ülkemizde maskelerin bu standarda göre üretilmesi ve satılması yasaktır. Bu standarda sahip maskelerin satılabilmesi için teknik dosyasının hazırlanarak, TS EN 149 No'lu standarda göre gerçekleştirilecek belgelendirme işlemlerinden geçmesi ve üzerine bu standarda (TS EN 149) uygunluğunu belirten ibarenin basılması gerekmektedir.

11) COVID-19'a karşı madenlerde çalışırken hangi maskeyi kullanmalıyım?

- Ortam ölçümleri sonucu işyerinizin İSG Profesyonelleri tarafından size önerilen maskeleri takmanız önem arz etmektedir. Virüse karşı TS EN 149 standardına uygun olarak üretilmiş koruma seviyesi FFP2 veya FFP3 solunum maskelerini kullanmanız önerilmektedir.

12) COVID-19'a karşı hangi koruyucu eldiveni kullanmalıyım?

- Madencilik sektöründe el-kol koruyucuların kullanımı mekanik ve kimyasal risk faktörleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Kullanılan kimyasalların güvenlik bilgi formlarına başvurulmalı ilgili dokümanda belirtilen riskler doğrultusunda eldiven seçimi yapılmalıdır. Virüslere karşı ellerinizi korumak için EN ISO 374-5 standardına göre üretilmiş ve üzerinde biyolojik risk piktogramı olan ve VIRUS yazan eldivenleri kullanmanız önerilmektedir.

- Madenciliğin özellikle üretim aşamasında mekanik risklerin oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bu bağlamda TS EN 388 standardına uygun eldivenler seçilmeli işin özelliğine uygun eldivenler tercih edilmelidir.
- Sıcaklığa ve ergimiş maddelere temas, konvektif veya radyant ısıya maruziyet bulunması durumunda TS EN 407 standardına sahip eldivenler kullanılmalıdır. Kaynakçılar için koruyucu eldivenler ilgili TS EN 12477 standardına uygun olmalıdır. Seçilecek el koruyucunun kavrama kabiliyeti yüksek olmalı ve ek risk yaratmamalıdır.

13) COVID-19'a karşı hangi koruyucu tulumu giymeliyim?

- Günlük iş elbiselerinin üzerine virüse karşı vücudunuzu korumak için EN 14126 standardına uygun biyolojik risk etmenlerine karşı koruma sağlayan tek kullanımlık tulumlar tercih edilmelidir.

14) COVID-19'a karşı hangi yüz göz koruyucuları tercih etmeliyim?

- Madencilik sektöründe göz ve yüz koruyucular, kaynak, kırma, eleme, öğütme, kesme, delme gibi proseslerin gerçekleştirilmesi sırasında ortaya çıkan partiküllerin yanı sıra ortamdaki toz maruziyetinden korunmak içinde kullanılmaktadır. Solunum korumasının da gerektiği durumlarda veya tüm yüzün korunmasının gerektiği durumlarda tam yüz maskesi tercih edilmelidir. Ortamda gözler için zararlı gaz ve zehirli duman bulunması veya zararlı sıvı sıçrama ihtimali bulunması halinde çerçeve gövdesi gözleri sıkıca çevreleyen göz koruyucular kullanılmalıdır. Koruyucu gözlükler EN 166 standardına uygun olarak üretilmiş olmalıdır. Göz koruyucuların kullanım alanları ve performans değerleri standartta yer almakla birlikte ürün üzerinde sembol ve işaretlemeler ile ifade edilmektedir. Tespit edilen riskler dahilinde bu semboller kontrol edilerek seçim yapılmalıdır.

15) İşyerinde COVID-19 şüphesi bulunan çalışan tespit edildiğinde ne yapılmalıdır?

- İşyerinde COVID-19 şüphesi bulunan çalışan tespit edildiğinde öncelikle ilgili çalışan ayrı bir odaya alınmalı gösterdiği belirtiler detaylı olarak kayıt altına alınmalıdır. Çalışana cerrahi maske sağlanarak bu belirtiler başladığı sırada kimlerle temas halinde olduğu belirlenmeli ve bu kişilerin 14 gün boyunca hastalık izni almaları sağlanarak kendilerini izole ettiklerinden emin olunmalıdır. Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi 184 aranarak elde edilen bu bilgiler iletilmeli, sağlık personelinin işyerine gelerek şüpheli çalışanın kontrollerini yapmak üzere sağlık kuruluşuna sevki sağlanmalıdır.

16) Örtüaltı işlerinde (Seralarda) COVID-19'un önüne geçmek için ne tür önlemler alınmalıdır?

- Çalışanlar işe başlamadan önce ve çalışma süresince belirli aralıklarla en az 20 saniye boyunca su ve sabun kullanarak ellerini yıkamalıdır. İlaçlama ekipmanları, küçük el aletleri ve ortak kullanılan ekipmanların her kullanımda temizliği yapılmalı ve mümkünse alkol bazlı dezenfektanla dezenfekte edilmelidir. Çalışma alanları mümkünse sık sık havalandırılmalıdır. Mümkün olduğunca 60 yaşından büyüklerin seralarda çalışmalarının önüne geçilmelidir. Tarım ilacı uygulamaları ertelenmelidir. COVID-19 şüphesi durumunda Sağlık bakanlığı İletişim Merkezi 184 aranarak yetkilinin verdiği talimatlar izlenmelidir.

17) Genel tarım işleri için COVID-19 önlemleri nelerdir?

- Çalışanlar işe başlamadan önce ve çalışma süresince belirli aralıklarla en az 20 saniye boyunca su ve sabun kullanarak ellerini yıkamalıdır. İlaçlama ekipmanları, küçük el aletleri ve ortak kullanılan ekipmanların her kullanımda temizliği yapılmalı ve mümkünse alkol bazlı dezenfektanla dezenfekte edilmelidir. Çalışma alanları sık sık havalandırılmalıdır. Mümkün olduğunca 60 yaşından büyüklerin seralarda çalışmalarının önüne geçilmelidir. Çalışanlara TS EN 149 standardına uygun FFP2 veya FFP3 tipi maske temin edilmelidir. Özellikle malzeme taşıma sırasında TS EN 374-5 standardına uygun yüksek konçlu ve bakteri, virüs ve mikroorganizmalara karşı direnç sağlayan koruyucu eldivenlerin de kullanımı gerekmektedir. Tarım alanlarına ziyaretçi giriş çıkışı mümkün olduğunca kontrol altında tutulmalıdır. Çalışanların işyerine getirilmesi ve götürülmesi sırasında işletmeye giriş çıkış yapan personel ile servis görevlilerinin de hijyen kurallarına dikkat etmeleri önemlidir. COVID-19 şüphesi durumunda Sağlık bakanlığı İletişim Merkezi 184 aranarak yetkilinin verdiği talimatlar izlenmelidir.

18) Mevsimlik tarım çalışanları için COVID-19 için ekstra bir önlem alınmalı mıdır?

- Genel önlemlere ilave olarak mevsimlik tarım çalışanlarının yaşam ve barınma alanları artırılarak az kişinin bir arda olması sağlanmalı, banyo, mutfak ortak toplanma alanları ve çalışanların taşınması için kullanılan toplu taşıma araçlarının temizlik ve hijyeni sık aralıklarla sağlanmalıdır. Çalışanların kullandığı toplu taşıma araçları ile tek seferde en fazla kapasitelerinin yarısı dolacak kadar çalışan işyerlerine götürmeli, bu esnada sosyal mesafe kuralına özen gösterilmelidir. Çalışanların işyerine getirilmesi ve götürülmesi sırasında işletmeye giriş çıkış yapan personel servis görevlilerinin de hijyen kurallarına dikkat etmeleri önemlidir. COVID-19 şüphesi durumunda Sağlık bakanlığı İletişim Merkezi 184 aranarak yetkilinin verdiği talimatlar izlenmelidir.

19) Tarım ilacı kullanımı COVID-19 önlemleri kapsamında sakıncalı mıdır?

- Tarım ilacı uygulamaları mümkün mertebe ertelenmelidir. Ertelenemiyorsa en az sayıda çalışan tarafından çalışma ortamının havalandırılması ve kişisel hijyen kurallarına dikkat edilmesi kaydıyla gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Buna ek olarak ilaçlama sırasında kullanılacak tüm ekipmanların alkol bazlı dezenfektan ile dezenfekte edilmesi, çalışana ilaç uygulaması sırasında verilen maskelerin ilave olarak FFP2 veya FFP3 özellikli olması gerekmektedir. Ayrıca çalışana verilen eldivenlerin ise TS EN 374-5 standardına uygun yüksek konçlu ve bakteri, virüs ve mikroorganizmalara karşı direnç sağladığından emin olunmalıdır.

20) Hayvancılık işlerinde COVID-19'a karşı ne tür önlemler alınmalıdır?

- COVID-19 virüsünün kedi ve köpekler dışında konakçı olan diğer hayvanlar için hayvandan insana bulaşan formlar bulunmaktadır. Bulaşma doğrudan temas (tükürük, kan, idrar, dışkı vb.), dolaylı temas (hayvanların yaşadığı ve dolaştığı alanlarla veya mikroplarla kontamine olmuş nesnelere veya yüzeylerle temas etmek) yoluyla, vektör kaynaklı (bir kene veya sivrisinek veya pire gibi bir böcek tarafından ısırılmak) ve Çin'de olduğu gibi düşünülen gıda kaynaklı (kontamine bir şey yemek veya içmek, pastörize edilmemiş süt, az pişmiş et, yumurta veya enfekte bir hayvandan dışkısı ile kontamine çiğ meyve ve sebzeler gibi) olabilmektedir. Bu nedenle COVID-19 için hayvancılık sektöründe hayvanların dolaştığı ve barındığı alanlarda hijyen kurallarına dikkat edilmeli, özellikle pire kene sivrisinek gibi böcek grubu için ilaçlama, giyime dikkat etme gibi ilave önlemlerin alınmasının yanı sıra risk grubunda bulunan çalışanların çalışma alanlarında bulundurulmamasına özen gösterilmeli, çalışmalar mümkünse minimum sayıda çalışanla yürütülmelidir. Özellikle hayvanla temasın bulunduğu işlerde TS EN 149 standardına uygun FFP2 veya FFP3 tipi maske , TS EN 374-5 standardına uygun yüksek konçlu ve bakteri, virüs ve mikroorganizmalara karşı direnç sağlayan koruyucu eldivenlerin ve koruyucu gözlük veya yüz siperliğinin kullanılması önerilmektedir. Bunun yanı sıra çalışma alanına giriş çıkışlarda kıyafetler değiştirilmeli ve çalışma alanına ziyaretçi girişleri kısıtlanmalıdır. COVID-19 şüphesi durumunda Sağlık bakanlığı İletişim Merkezi 184 aranarak yetkilinin verdiği talimatlar izlenmelidir.

21) Tekstil ve Deri gibi sektörlerde özellikle eski makineler kullanılmakta, makinelerin teçhizatları açıkta olduğundan makine parçalarının yağlanması neticesinde makineler partiküllere açık hale gelmektedir. Bu makinelere malzeme veren ve bu makinelerden malzeme alan çalışanları korumak için hangi tür eldiven ve maske kullanımı gerekir?

- Makinelerle ve yarı mamülle temasın bulunduğu işlerde TS EN 149 standardına uygun FFP2 veya FFP3 tipi maske, TS EN 388 ve TS EN 374-5 standardına uygun yüksek konçlu ve bakteri, virüs ve mikroorganizmalara karşı direnç sağlayan koruyucu

eldivenlerin ve ilave olarak koruyucu gözlük veya yüz siperliğinin kullanılması önerilmektedir.

22) Tavukçuluk ve yumurta üretimi yapıyorum. Tavuklardan COVID-19 kapabilir miyim?

- Bu tür işlerde işin kendisiyle alakalı olarak bulaşma hayvanlarla doğrudan temas (tükürük, kan, idrar, dışkı vb.), dolaylı temas (hayvanların yaşadığı ve dolaştığı alanlarla veya mikroplarla kontamine olmuş nesnelere veya yüzeylerle temas etmek) yoluyla vektör kaynaklı (bir kene veya sivrisinek veya pire gibi bir böcek tarafından ısırılmak) olabilmektedir.

23) Önlem olarak genel işlerde kullandığım muayene eldiveni diye satılan eldivenler uygun mudur?

- Genel muayene eldivenleri COVID-19' a karşı etkili değildir. TS EN 374-5 standardına uygun yüksek konçlu ve bakteri, virüs ve mikroorganizmalara karşı direnç sağlayan koruyucu eldivenlerin kullanımı uygundur.

24) Tarım işlerinde cerrahi maske kullanıyorum. Koruma sağlar mı?

- Cerrahi maskeler, maskeyi takan kişiden enfeksiyonun başkalarına geçmesini engellemek için kullanılır. Sağlıklı birey virüse karşı koruma sağlamak istiyorsa kendisini çevreden koruyan kişisel koruyucu donanım kategorisindeki maskeleri kullanmalıdır. Bu nedenle kişisel koruyucu donanım kapsamına giren TS EN 149 standardına uygun FFP2 veya FFP3 tipi maske kullanımı uygun olacaktır.

25) Eczacılar için COVID-19 kapsamında ne tür önlemler alınabilir?

- Eczaneler düzenli havalandırılmalı ve iç temizliğe dikkat edilmelidir. Deterjan ve suyla zemin düzenli olarak temizlenmelidir. Çalışanların ellerini 20 saniye boyunca sabunla yıkamaları yıkama ve çalışmalarını sırasında yüzük saat bileklik gibi aksesuarların kullanılmaması gerekmektedir. Mümkünse müşterilerin işyeri ortamına girmeden ilaçların teslim edilmesini sağlayacak bir sistem kullanılmalıdır. Hasta ile sosyal mesafe sağlanmalı, hastalar arasındaki mesafenin de bu değerinde tutulması sağlanmalıdır. Bölme veya perde gibi bulaşmayı önleyici bir yapı kullanılması önerilmektedir. Eczane içerisinde özellikle hastanın temas ettiği POS cihazı kapı kolu raf vb. tüm alan ve eşyaların sık sık temizlendiğinden emin olunmalıdır. Eczanede tüm çalışanlara TS EN 149 standardına uygun FFP2 veya FFP3 tipi maske, TS EN 374-5 standardına uygun yüksek konçlu ve bakteri, virüs ve mikroorganizmalara karşı direnç sağlayan koruyucu

eldiven ve koruyucu gözlük veya yüz siperliği sağlanmalıdır. COVID-19 şüphesi durumunda Sağlık bakanlığı İletişim Merkezi 184 aranarak yetkilinin verdiği talimatlar izlenmelidir.

26) Kargo ve Teslimat çalışanları için COVID-19 kapsamında ne tür önlemler alınabilir?

- Çalışanlar düzenli olarak ellerini dezenfekte etmeli ve çalışma sırasında yüzük, saat, bileklik gibi aksesuarları kullanmamalıdır. İş süresince çalışanların ellerini yüzlerine sürmemesi ve tek kullanımlık eldiven kullanımı gerekmektedir. Eldiven çıkarılırken eldivenin dış tarafına temas edilmemesi önemlidir. Teslimat sırasında temastan kaçınılmalı, mümkün olduğunda temassız ödeme tercih edilmeli bu işlemler sırasında maske ve eldiven kullanılması sağlanmalıdır. İmza işlemi için müşterinin kendi kalemini kullanması yönünde yaklaşım sergilenmelidir. Sürüş sırasında temas edilen yüzeyler ve eğer kullanılıyorsa POS cihazının alkol bazlı dezenfektanla temizlenmesi önerilmektedir. Çalışanların müşteriler ve iş arkadaşlarıyla tokalaşmaması ve sosyal mesafeyi korumaları gereklidir. COVID-19 şüphesi durumunda Sağlık bakanlığı İletişim Merkezi 184 aranarak yetkilinin verdiği talimatlar izlenmelidir.

27) Market çalışanları için COVID-19 kapsamında ne tür önlemler alınabilir?

- Marketlerde mümkünse internetten sipariş düzenine gidilmelidir. Markete uygun sayıda müşterinin sırayla alınmasına özen gösterilmelidir. Mağaza içi hijyen ve kontrol periyodunun sıklaştırılması ve çalışanlara uygun ve güvenli koruyucu donanım (TS EN 149 standardına uygun FFP2 veya FFP3 tipi maske, TS EN 374-5 standardına uygun yüksek konçlu ve bakteri, virüs ve mikroorganizmalara karşı direnç sağlayan koruyucu eldivenlerin ve koruyucu gözlük veya yüz siperliği) sağlanmalıdır. Müşterilerin ambalajsız gıdalara temas etmesinin önüne geçilmelidir. Mağaza içi uygun noktalara mağaza giriş ve çıkışlarına ve özellikle kasa bölümüne alkol bazlı el dezenfektanları yerleştirilmesi önemlidir. Alışveriş arabası, sepet, POS cihazı ve raf gibi yoğun temas ihtimalinin olduğu yerlerin sık sık dezenfekte edilmesi gerekmektedir. Ödeme noktalarında güvenli mesafe alanları oluşturulmalıdır. Temassız ödeme tercihi mümkünse kullanılmalıdır. Yazarkasa, klavye ve ekranlar sık sık dezenfekte edilmelidir. COVID-19 şüphesi durumunda Sağlık bakanlığı İletişim Merkezi 184 aranarak yetkilinin verdiği talimatlar izlenmelidir.

28) COVID-19 ile ilgili olarak ofis çalışanları ne tür önlemler alabilir?

- Eller sıkça ve parmak aralarını da içerecek şekilde sabunlanarak en az 20 saniye süreyle yıkanmalı ve ellerin göze yüze değdirilmesinden kaçınılmalıdır. Toplantıların yüz yüze yapılmasından kaçınılmalı, teknolojik cihazlarla toplantılar gerçekleştirilmelidir. Arşivlere TS EN 149 standardına uygun FFP2 veya FFP3 tipi maske, TS EN 374-5 standardına uygun yüksek konçlu ve bakteri, virüs ve mikroorganizmalara karşı direnç

sağlayan koruyucu eldiven kullanılarak girişi sağlanmalıdır. Merdiven korkulukları, asansör, zil butonlarına çıplak elle temastan kaçınılmalıdır. Çok gerekmedikçe asansör kullanılmamalıdır. Ofis içinde tek kişi olacak şekilde düzenleme yapılmalı, imkanlar dahilinde uzaktan veya dönüşümlü çalışma planlaması yapılarak personel irtibatı en aza indirilmelidir. Sık temas edilen klavye, mouse, fotokopi makinesi vb. Ofis araçları sık aralıklarla alkol bazlı dezenfektanla dezenfekte edilmelidir. COVID-19 şüphesi durumunda Sağlık bakanlığı İletişim Merkezi 184 aranarak yetkilinin verdiği talimatlar izlenmelidir.

29) COVID-19 ile ilgili alınan tedbir kararları doğrultusunda gümrük numunelerinin analizinin yapılmasına devam edilecek mi?

- Kurumumuz personeli bu süreçte dönüşümlü olarak çalışmakta olup gümrük numunelerinin analizleri devam etmektedir.

30) COVID-19 ile ilgili alınan tedbir kararları doğrultusunda iş hijyeni ölçüm faaliyetlerine devam edilecek mi?

- Alınan tedbir kararları doğrultusunda iş hijyeni ölçüm görevlendirmeleri ileri bir tarihe ertelenmiştir.

31) COVID-19 ile ilgili alınan tedbir kararları doğrultusunda tarafınızca yakın tarihte yapılmış olan iş hijyeni ölçümlerinin sonuç raporları gönderilecek mi?

- Kurumumuz personeli bu süreçte dönüşümlü olarak çalışmakta olup iş hijyeni ölçüm sonuçlarının raporlama süreci devam etmektedir.

32) İşyeri Hekimi ve İşyeri Sağlık Personeli Kişisel Koruyucu Donanım Kullanmalı mıdır?

- Evet kullanılmalıdır.

33) İşyeri Hekimi ve İşyeri Sağlık Personeli'nin kullanacağı Kişisel Koruyucu Donanımların özellikleri nasıl olmalıdır?

- Tam kapalı göz koruyucu veya yüz koruyucu/siperlik (EN-166),
- Koruyucu kıyafet (EN-14126),
- Solunum koruyucu (EN-149/FFP2 veya FFP3) ventilsiz maskeler,
- Eldivenlerin (EN ISO 374-5 ve biyolojik risk piktogramlı virüs piktogramlı)

34) İşyeri Hekimi ve İşyeri Sağlık Personeli maske kullanırken nelere dikkat etmelidir?

- Maskeye dokunmadan önce, ellerinizi su ve sabun ile temizleyin, su ve sabuna erişimin olmadığı durumlarda alkol bazlı bir el antiseptiği kullanın.
- Maskede delik vb. hatalı durumun olup olmadığını inceleyin.
- Maskenin üst tarafı metal şeridin olduğu taraftır.
- Maskenin doğru tarafının dışarıya baktığından emin olun.
- Maskeyi yüzünüze yerleştirin. Maskenin metal şeridini veya sert kenarını, burnunuzun şekline göre kalıplayın.
- Maskenin alt kısmını aşağı doğru çekerek ağızınızı ve çenenizi kapatın.
- Kullandıktan sonra maskeyi çıkarın.
- Kullanımdan hemen sonra tek kullanımlık maske biyolojik risklere özel kapalı bir atık kutusuna, tekrar kullanılabilir ibaresi olan maskeyi saklama ve temizlik şartlarını karşılayacak şekilde muhafaza edin, kullanım miadı dolmaları biyolojik risklere özel kapalı bir atık kutusuna atın.
- Maskeye dokunduktan veya attıktan sonra ellerinizi su ve sabun ile temizleyin, su ve sabuna erişimin olmadığı durumlarda alkol bazlı bir el antiseptiği kullanın.

35) COVID-19 olduğundan şüphelenilen vakalarda İşyeri Hekimi ve İşyeri Sağlık personeli ne yapmalıdır?

- Hastalık şüphesi bulunan kişi maske takılmak suretiyle işyeri hekimine gitmeli ve işyeri hekimini tarafından değerlendirilmesi yapılmalıdır.
- İşyeri hekimisi ve işyeri sağlık personeli kişisel koruyucu donanım kullanmalıdır. Kişisel koruyucu donanımlar ve maske kullanımları için “İşyeri Hekimi ve İşyeri Sağlık Personeli’nin kullanacağı Kişisel Koruyucu Donanımların özellikleri nasıl olmalıdır?” ve “İşyeri Hekimi ve İşyeri Sağlık Personeli maske kullanırken nelere dikkat etmelidir?” başlıklarına bakınız.
- İşyeri hekimisi tarafından çalışanın COVID-19 şüphesi olarak değerlendirilmesi halinde diğer çalışanlardan izolasyonu sağlanır, daha önceden belirlenen ve enfeksiyonun yayılmasını önleyecek nitelikte olan kapalı alana alınır. Sağlık Bakanlığı yetkilileri ile iletişime geçilir, sevki sağlanır. Durum işyerinde görevli iş güvenliği uzmanı, işveren veya işveren vekiline derhal bildirilir. İlgili Yetkili kurum/kurumlar tarafından alınan önlemler yerine getirilir.
- İşyeri sağlık biriminde görev yapan personelin kişisel hijyeni ve görev yapılan fiziki mekanın dezenfeksiyon işlemi gerçekleştirilir.

36) Hangi durumlarda COVID-19’ bağı hastalıktan şüphelenmeliyim?

- COVID-19'un en yaygın belirtileri ateş, yorgunluk ve kuru öksürüktür. Bazı hastalarda ağrı, burun tıkanıklığı, burun akıntısı, boğaz ağrısı veya ishal olabilir. Bazı insanlar enfekte olsa bile herhangi bir belirti göstermeyebilir.

- Yukarıdaki belirtiler göz önünde tutulmak suretiyle özellikle aşağıdaki durumlarda işyeri hekimi muayenesi için işyeri sağlık birimine başvurulur:
 - Ateş, öksürük, nefes darlığı,
 - Semptomların başlamasından önceki 14 gün içerisinde yurt dışında bulunma öyküsü veya yurtdışından gelen kişi ile temas,
 - Doğrulanmış COVID-19 enfeksiyonu vakası ile yakın temas
 - COVID-19 enfeksiyonu hastalarının tedavi edildiği birimlerde görev yapan sağlık personeli,
 - Laboratuvar yöntemleriyle COVID-19 olduğu saptanan olgular.
- Bu durumlarda işyeri hekimi/işyeri sağlık personelinin yapması gerekenler için “COVID-19 olduğundan şüphelenilen vakalarda İşyeri Hekimi ve İşyeri Sağlık personeli ne yapmalıdır?” başlığına bakınız.

37) Kimler Covid 19'a bağlı hastalığı ağır geçirme riski altındadır?

- Yaşlı insanlar ve altta yatan tıbbi sorunları (yüksek tansiyon, kalp hastalığı, akciğer hastalığı, kanser, diyabet vb) olan insanlarda ciddi hastalık gelişme olasılığı daha yüksektir. Hastalığın ciddi seyretme riski yüksek olan gruplar başta olmak üzere tüm çalışanlar korunmalıdır.

38) COVID-19 sebebiyle ticaret bakanlığından gelen KKD testlerinde bir aksama yaşanacak mı?

- Gelen testlerin analizleri devam etmektedir, ancak virüsün bulaşmasına engel olmak için numuneler süre olarak daha fazla bekletilmektedir. Bu sebeple numunelerin sonuçları normalden daha geç raporlanmaktadır. Testlerin analizleri devam etmektedir.

39) COVID-19 pandemisi nedeniyle Asbest Söküm Uzmanlığı eğitimi aksayacak mı ya da iptal edilecek mi?

- COVID-19 pandemisine karşı alınan tedbirlere ilişkin yayımlanan genelge ve tavsiye kararları doğrultusunda ertelenmiştir.

40) Asbest Söküm Uzmanlığı eğitimi ne zaman yapılacaktır?

- COVID-19 pandemisine karşı alınan tedbirlere bağlı olarak Asbest Söküm Uzmanlığı eğitiminin yılın ikinci yarısında yapılması planlanmıştır.

41) *Asbest Söküm Uzmanlığı eğitimi kayıtları ne zaman yapılacaktır?*

- Asbest Söküm Uzmanlığı eğitimi kayıtları başvuru duyurularının yapılmasının ardından e-devlet üzerinden alınacak olup eğitim tarihleri İSGÜM internet sitesinde duyurulacaktır.

42) *2020 yılında kaç tane Asbest Söküm Uzmanlığı eğitimi verilmesi planlanıyor?*

- 2020 yılında 3 Asbest Söküm Uzmanlığı Eğitimi yapılması planlanmıştır. Kayıtlar başvuru duyurularının yapılmasının ardından e-devlet üzerinden alınacak olup eğitim tarihleri resmi internet sitesinde duyurulacaktır.

43) *COVID-19 pandemisi nedeniyle ILO Pnömonyoz Radyografileri Uluslararası Sınıflandırması Okuyucu eğitimi aksayacak mı ya da iptal edilecek mi?*

- COVID-19 pandemisine karşı alınan tedbirlere ilişkin yayımlanan genelge ve tavsiye kararları doğrultusunda ertelenmiştir.

44) *ILO Pnömonyoz Radyografileri Uluslararası Sınıflandırması Okuyucu eğitimi ne zaman yapılacak? Kayıtlar ne zaman? Kaç eğitim yapılacaktır?*

- Gelişmelere bağlı olarak satın alma süreçlerinin tamamlanmasının ardından yılın ikinci yarısında 3 ILO Pnömonyoz Radyografileri Uluslararası Sınıflandırması Okuyucu eğitimi yapılması planlanmıştır. Kayıtlar başvuru duyurularının yapılmasının ardından e-devlet üzerinden alınacak olup eğitim tarihleri resmi internet sitesinde duyurulacaktır.

45) *COVID-19 nedeniyle laboratuvar yetkilendirme faaliyetlerinde bir ara verme söz konusu mudur?*

- Bu süreçte İş Hijyeni Ölçüm test ve Analiz Laboratuvarları Hakkında Yönetmelik kapsamında belge yenileme işlemine başvuran laboratuvarlara, belge geçerlilik tarihlerinin bitmesi halinde, mevcut kapsamı ile ölçüme devam edebilecekleri bilgisi verilmiştir. Yeni yetki başvurularında yerinde incelemeye gidilecektir.

46) *İSG profesyonelleri olarak işyeri ziyaretlerinde COVID-19 hastalığına yakalanma riskimiz ve bu hastalığı diğer işyerlerine bulaştırma olasılığımız oldukça fazladır. Bu süreçte İSG profesyonelleri işyeri ziyaretlerine ara verilebilir mi?*

- Bu hastalıkla mücadelede, İSG profesyonellerinin işyerlerine rehberlik etmesi büyük önem arz etmektedir. İşyerleri ziyaretlerinde, kimse ile temas etmemeye, toplu kullanıma açık ortamlarda bulunmama, sosyal mesafeye ve el-yüz temizliğimize

dikkat ederek işverenlere ve çalışanlara yol gösterilmelidir. Evrak işleri işyerlerinde değil evlerde yapılmalıdır.

47) Çalışanların İSG eğitimlerini nasıl vereceğiz?

- İş başı eğitimleri, sosyal mesafe gözetilerek, gruplar halinde olmadan teke tek verilmelidir. Temel İSG eğitimleri iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimince değerlendirilip uzaktan eğitim şeklinde verilmesi mümkündür. Bu süreçte toplu olarak yüz yüze veya pratik eğitimler verilmemesi uygun olacaktır.

48) Yıllık çalışma planında belirtilen faaliyetleri yerine getiremiyoruz. Ne yapmamız gerekir?

- Yıllık çalışma planında belirtilen, yapılmaz ise işyerinde kazaya sebep olabilecek (iş ekipmanlarının periyodik kontrolü gibi) durumlar sosyal mesafe ve temizliğe dikkat edilerek yerine getirilmelidir. Ancak toplu olarak yapılması gereken acil durum tatbikatı, eğitim vb. durumlar yıllık çalışma planı güncellenerek daha ileri bir tarihte yerine getirilebilir.

49) Risk değerlendirmesinin süresi doldu? Bu süreçte risk değerlendirmesini nasıl güncelleyeceğiz?

- Risk değerlendirmesi kısımlar halinde, mümkün olan en az kişi ile sosyal mesafeye dikkat edilerek yapılmalıdır. Risk değerlendirmesi dokümantasyon işleri evlerde bireysel bilgisayarlar ile yapılmalıdır. Risk değerlendirmesi işyerinin elektronik belge yönetim sistemi var ise onun vasıtası ile elektronik imza ile imzalanabilir.

50) Çalışanlara COVID-19 raporunu OSGB' de görevli işyeri hekimi verebilir mi?

- COVID-19 tanısı Sağlık Bakanlığının yetkilendirildiği hastaneler tarafından verilmektedir. Ancak hastalığın ilerleyiş safhalarında negatif olan tanılar pozitif dönebilmekte olup kesin hasta değildir tanısı koyabilmek OSB'lerde mümkün görünmemektedir.

51) İSG profesyonelleri olarak bu süreçte işyerlerinde çalışma ortamı gözetimi yapacak mıyız?

- 26/3/2020 tarihinde İSG-KATİP üzerinde yayımlanan duyuruda İSG profesyonellerinin COVID-19 riskine karşı işyerlerinde alacağı tedbirler açıklanmıştır. Bu doğrultuda işyerlerinde gerekli tedbirlerin alınmasını ve takibini sağlamak amacıyla çalışma ortamı gözetimlerine önem verilmesi gerekmektedir.

52) İSG profesyonelleri olarak bu süreçte işyerlerinde hangi dokümanlardan faydalanabiliriz?

- Genel Müdürlüğümüzün ve diğer resmi kurumların yayımlamış olduğu sektörel rehber, afiş ve duyuruların takibi ve uygulanması önem arz emektedir.

53) OSGB ve EK vize yerinde incelemeleri ne zaman gerçekleştirilecektir?

- COVID-19 sebebiyle vize YERİNDE İNCELEME aşamasına gelen kurumların yerinde incelemeleri ileri bir tarihte gerçekleştirilecek olup bu süreçte kurumlar mevzuatta belirtilen sürelerden etkilenmeyecektir.

54) OSGB ve EK adres değişikliği yerinde incelemeleri ne zaman gerçekleştirilecektir?

- COVID-19 sebebiyle adres değişikliği YERİNDE İNCELEME aşamasına gelen kurumların yerinde incelemeleri ileri bir tarihte gerçekleştirilecek olup kurumlardan taahhüt talep edilmekte ve kurumun mağduriyetini önlemek adına taşınmasına izin verilebilmektedir.

55) Yetkilendirilen eğitim kurumlarının eğitim programları ne zaman başlayacaktır?

- Konuya ilişkin mevzuat çalışmaları devam etmekte olup duyurularımızın ve Resmi Gazete'nin takip edilmesi gerekmektedir.

56) 16.05.2020 tarihinde planlanan İSG sınavı yapılacak mı?

- Sınav ÖSYM tarafından ertelenmiştir.

57) Önümüzdeki süreçteki en yakın sınav tarihi ne zamandır?

- Sınav 7/11/2020 tarihinde ÖSYM tarafından yapılacaktır. Genel Müdürlüğümüzün ve ÖSYM'nin duyuruları takip edilmelidir.

58) 2020 yılında kaç tane İSG sınavı yapılacaktır?

- COVID-19 sebebiyle 2020 yılında İSG sınavı 7.11.2020 tarihinde yapılacak olup başka sınav yapılmayacaktır. Genel Müdürlüğümüzün ve ÖSYM'nin duyuruları takip edilmelidir.

59) COVID-19 salgını süresince, mesai saatleri içerisinde OSGB'nin açık tutulması şartı aranacak mıdır?

- Hayır, salgın sebebiyle uzaktan çalışma /esnek çalışma modeline geçiş yapıldığından bu zorunluluk aranmayacaktır.

60) Tıbbi maske nedir?

- Tıbbi maskeler takan kişinin ağzından ve burnundan çıkan damlacık ve aerosollerin etrafa yayılmasını engellemek amacıyla kullanılır. Bu maskeler takan kişiyi bakteri veya virüslerden korumak amacıyla tasarlanmamıştır. Tıbbi maskeler kağıt malzemeden veya diğer dokunmamış malzemelerden yapılır ve her kullanımdan sonra atılmalıdır.
- Sağlık çalışanları için, güvenlik yönergeleri, kullanıcının potansiyel olarak enfeksiyöz aerosollere ve havadaki sıvı damlacıklarına maruz kalmasını azaltmak için pandemik grip hastalarının yakınında tıbbi maske yerine yüze uygun, TS EN 149 standardına göre üretilmiş FFP2 veya FFP3 koruma sınıfında solunum koruyucu maske takılması önerilir.

61) N95 maske nedir? FFP2/FFP3 Maskelerden farklı mıdır?

- N95 maske veya diğer adıyla N95 solunum koruyucu, NIOSH (Amerikan Ulusal Standartları) standardına uygun üretilmiş ürünler olup N95 hava filtrasyon derecesini (42 CFR Part 84) karşılayan, yani havadaki partiküllerin en az %95'ini filtreleyen bir solunum koruyucu tipidir.
- N95 maskeleri, Avrupa Birliği'nin FFP2 maskeleri ve Çin'in KN95 maskeleri gibi farklı yargı alanlarında düzenlenen maskelere eşdeğer kabul edilmektedir. Ancak, performansını belgelemek için diğerlerinden farklı olarak filtre verimliliği, test ajanları, akış hızı ve müsaade edilen basınç düşüşü gibi farklı test kriterleri kullanılır.
- Ülkemizde piyasada olan maskelerin ilgili mevzuat gereği TS EN 149 standardına göre üretilip belgelendirilmiş olması gerekmektedir. Bu ürünler de FFP1, FFP2 ve FFP3 maskelerdir.

62) Tıbbi maskeler ile solunum koruyucular arasındaki farklar nedir?

- Tıbbi maske kullanıcıyı büyük damlacıklardan ve sıçramalardan korurken, karşısındaki kişiyi maske takanın kişinin solunum emisyonlarından korur. Solunum koruyucular ise takan kişiyi büyük damlacıkların yanı sıra ufak aerosol partiküllerine maruziyetini de azaltır.
- Solunum koruyucular yüze tam oturur, tıbbi maskeler yüze tam oturmazlar.
- Tıbbi maskeler kullanıcıya havadaki küçük partikülleri solumak için güvenilir bir koruma düzeyi SAĞLAMAZ ve solunum koruması olarak kabul edilmez. TS EN 149 standardına göre üretilmiş FFP2 veya FFP3 koruma sınıfında solunum koruyucu maskeler, büyük ve küçük parçacıklar dahil havadaki parçacıkların çok büyük çoğunluğunu (FFP2 → %94 ; FFP3 → %99) filtreler.

63) Maskelerin üzerindeki işaretler ve rakamlar neyi ifade eder?

- TS EN 149 standardına göre üretilmiş solunum koruyucu maskeler koruma düzeyine göre FFP1, FFP2 ve FFP3 olmak üzere üç koruma düzeyine sahiptir. FFP1 maskeler partiküllerin %80'ini filtrelerken bu oran FFP2 maskelerde %94, FFP3 maskelerde ise %99'dur. CE işareti, üzerine iliştirildiği ürünün insan, hayvan ve çevre açısından sağlıklı ve güvenli olduğunu gösteren Avrupa Birliği'nin Yeni Yaklaşım Direktiflerine uygunluk işaretidir. CE işaretinin sağında yer alan dört haneli numara ürünü belgelendiren onaylanmış kuruluşun kimlik numarasıdır. NR: Nonreusable, yani ürünün 8 saatlik vardiyada bir kez kullanılabileceğini, R: Reusable, ürünün tekrar kullanılabilir olduğunu göstermektedir.

64) Maskelerin güvenilir olup olmadığını nasıl anlarım? Sorabileceğim bir merci var mı?

- Toz maskelerinin üzerinde belli işaret ve sembollerin aranması gerekmektedir. Ürünlerin standart numarası (EN 149), CE işareti, CE işaretinin yanında ürünü belgelendiren Onaylanmış Kuruluş kimlik numarası (4 haneli olmak zorunda) ve ürünle birlikte Türkçe kullanım kılavuzunun mevzuat gereği bulunması zorunludur. CE işareti ürünün güvenli olduğu anlamına gelmektedir. Ürünle ilgili şüphemiz var ise e-Devlet Kapısı üzerinden Kişisel Koruyucu Donanımlar Şikayet İhbar Başvuru ve Takip Sistemi vasıtasıyla bildirim yapabilirsiniz.

65) Kimler maske kullanmalıdır?

- Aşağıdaki kişilerin maske kullanmasına gerek yoktur:
 - Mevsimsel hastalık veya COVID-19 belirtileri göstermeyen, 14 gün süresince kimse ile yakın temas kurmamış, dışarıya çıkmayan ya da çıktığında sosyal mesafenin korunduğu açık havaya çıkan kişiler
- Aşağıda belirtilen kişilerin tıbbi maske takması yeterlidir:
 - Mevsimsel diğer hastalıklar sebebiyle hapşırıp, öksüren ya da COVID-19 hastalık belirtileri gösteren kişiler
 - İnsanlar ile yakın temas gerektirmeyen hizmet sektörü çalışanları
- Aşağıda belirtilen kişiler solunum koruyucu donanım (FFP2/FFP3) kullanmalıdır:
 - Sağlık sektörü çalışanları
 - Dezenfekte işlemi yapanlar
 - İnsanlar ile yakın temas kurmak zorunda olan ya da ihtimali olan çalışanlar
 - COVID-19 şüphesi olan kişiler ile temas kurmak zorunda olan çalışanlar

66) Hangi maskeyi kullanmalıyım?

- Sağlıklı bir kişi;
 - Herhangi bir hastalık belirtisi göstermiyorsanız, sosyal mesafeyi koruyabileceğinizden emin olduğunuz bir yere gidiyorsanız maske kullanmanıza gerek yoktur. Ancak sosyal mesafeyi koruyamayacağınız bir yere gidiyorsanız, COVID-19 belirtilerinin haricinde saman alerjisi gibi hapşırmanıza, başkalarına parçacık saçmanıza sebep olacak başka belirtileriniz varsa kendinizi COVID-19 taşıyıcısıymış gibi düşünüp başkalarını korumak için tıbbi maske kullanılması gerekmektedir.
- Hizmet sektörlerinin birinde çalışan kişi;
 - Aşağıda belirtilen hizmet sektörlerinden birinde aktif olarak çalışıyorsanız hizmet sunmuş olduğunuz ürünleri ve muhatap olduğunuz diğer vatandaşları sizden çıkacak damlacık ve partiküllerden korumak amacıyla tıbbi maske kullanılması gerekmektedir.
 - Yaşlı hizmeti verenler
 - Fırıncılar
 - Gıda fabrikaları
 - KKD üretim yerleri
 - Kargo kuryeleri ve kargo çalışanları
 - Restoran çalışanları
 - Lokanta/Restoran kuryeleri
 - Benzin istasyonu çalışanları
 - Banka çalışanları
 - Pazarcı esnafı
 - Ve benzeri diğer çalışanlar
 - Ancak görev yapmakta olduğunuz sektör COVID-19 virüsü taşıma ihtimali yüksek kişiler ile temasınızı gerektirebilecek ve sosyal mesafenizi koruyamayacağınız bir sektör ise kendinizi korumak için mutlaka FFP2 veya FFP3 solunum koruyucu donanımlar kullanmalısınız.
- Sağlık çalışanı;
 - FFP2 veya FFP3 solunum koruyucu donanım kullanmalısınız. Tıbbi maskeler sizi bakteri veya virüslerden korumaz. Ancak solunum koruyucu donanımlar ile birlikte yüzünüze ve üzerinize damlacık ve aerosollerin sıçramasını engelleyecek diğer (koruyucu eldiven, tam kapalı (goggle tipi) gözlük ya da tam yüz siperi, koruyucu tulum) kişisel koruyucu donanımları da kullanmalısınız.

67) Ventilli maske mi ventilsiz maske mi kullanmalıyım?

- Ventil solunum koruyucu donanımların üzerinde çıkıntı şeklinde bulunan plastik parçanın adıdır. Bu kısım yaygın olarak bilinenin aksine filtreleme işlemi yapmaz sadece daha rahat nefes almanıza yardımcı olur. Ventil siz nefes alırken kapanır, nefesinizi verirken açılarak verdiğiniz nefesi dışarıya tahliye eder. Bu durum takan kişinin konforunu arttırmakla birlikte vermiş olduğu nefesi filtrelemeksizin dışarıya verdiğinden, birlikte aynı ortamda bulunduğunuz diğer kişileri sizden çıkan aerosollerden korumaz. Bu sebeple eğer hastalık taşıma ihtimaliniz var ise veya semptom gösteriyorsanız ventilli maske takmanız önerilmez.

68) Virüsten korunmak için nasıl bir eldiven kullanmalıyım?

- Tek kullanımlık eldivenlerin kullanılması uygun olacaktır. Bu noktada eldivenleri belli periyotlarda yenisiyle değiştirmek gerekmektedir. Ayrıca eldiveni yüzümüze, ağzımıza, gözümüze götürerek temas ettirmememiz hastalıktan korunmak için çok önemli bir husustur.

69) Dezenfekte işlemi yaparken hangi kişisel koruyucu donanımları kullanmam gerekiyor?

- Dezenfekte işlemi yapıyorsanız dezenfektasyon malzemesinden etkilenmemek için mutlaka FFP2 veya FFP3 solunum koruyucu donanım kullanmalısınız. Tıbbi maskeler bu anlamda sizi korumaz.

70) Maske üretmek istiyorum ne yapmam gerekiyor?

- Tıbbi maske üretecekse;
 - Tıbbi cihaz kapsamında tıbbi maske üretmek isteyen üreticiler, maskelerini TS EN 14683 standardına göre üretmeleri gerekmektedir. Mevzuat gereği gerekli olan belgeler ile İl Sağlık ya da İlçe Sağlık Müdürlüğüne başvuru yapılmalıdır.
- Toz maskesi üretecekse;
 - Kişisel koruyucu donanım kapsamında toz maskesi üretmek isteyen üreticiler EN 149:2001 + A1: 2009 standartlarında üretim yapmaları ve ürünün güvenli olması gerekmektedir. Akabinde Üretici, belgelendirme işlemleri için onaylanmış kuruluşa başvurarak ürününü belgelendirmelidir. Ülkemizde Ünlü Sertifikasyon firması solunum koruyucuları belgelendirmektedir. Belgelendirme sonrası ürüne CE işareti iliştip Türkçe kullanım kılavuzu ile birlikte piyasaya arz edebilir. Ayrıca bir başvuru veya ön izne gerek yoktur.

71) Maskeyi doğru takıp takmadığımdan emin olamıyorum.

- Solunum koruyucu maske takacak kişinin sakalsız, bıyiksız olması ve saçları uzunsu saçının toplu olması gerekmektedir. Maskeleri takmadan önce ellerimizin ve yüzümüzün temiz olması gerekmektedir. İlk olarak maskede yırtılma ve delinme olup olmadığı kontrol edilmeli ve baş bandı tek elle esnetilmelidir. Maskenin burun mandalı üste gelecek şekilde elde maske açılarak yüze yerleştirilir. Üstteki bant başın üst noktasına, alttaki bant enseye yerleştirilir. Maske yüze oturtulur. Burun mandalı burnun yan kısımlarından iki elle bastırılarak maskenin yüze tam oturması sağlanır. Maskenin üzerini ellerimizle kapatarak nefes aldığımızda kenarlardan hava sızıntısı olmadığına emin olunmalıdır. Maske yanında koruyucu gözlük de kullanıldığı durumda gözlükte buğulanma oluyorsa maskenin yüze tam olarak oturması sağlanmalıdır.
- Maskenin, burun ağız ve çeneyi içine alan yoğun kirlenmenin gerçekleştiği ön kısmına dokunulmadan ve yüze temas ettirilmeden baş ve ense bandından tutularak çıkarılması gerekir.

72) Maskeyi ne sıklıkla değiştirmem gerekiyor? Maskeler tekrar tekrar kullanılabilir mi?

- EN 149 standardına sahip solunum koruyucu maskeler tekrar kullanılabilir veya tek vardiye kullanımla sınırlı olanlar yani tekrar kullanılamaz olmak üzere iki çeşittir. Tekrar kullanılabilir maskelerin üzerinde “R” (Reusable) işareti bulunur, tekrar kullanılamaz olan maskelerde “NR” (Nonreusable) işareti bulunur. COVID-19 virüsüne karşı koruma için tek kullanımlık NR işareti olan maskeler önerilmektedir. Maskenin kullanımını esnasında yırtılması veya kirlenmesi durumlarında yenisiyle değiştirilmelidir. Normal şartlar altında ise maskenin kullanım süresini ortam koşullarını dikkate alarak kullanıcı belirler. Maske uygun şekilde çıkarılıp tekrar kullanılacağı durumlarda maskenin dış yüzeyi iç kısma kesinlikle temas etmeyecek şekilde ambalajında ya da kilitli bir poşette saklanmalıdır.

73) Maskeyi nasıl çıkarmalıyım?

- Maskenin, burun ağız ve çeneyi içine alan yoğun kirlenmenin gerçekleştiği ön kısmına dokunulmadan ve yüze temas ettirilmeden baş ve ense bandından tutularak çıkarılması gerekir.

74) Maske taktığımda nelere dikkat etmem gerekir?

- Maskenin burun, ağız ve çeneyi içerisine alan dış kısma kesinlikle dokunulmamalıdır. Dokunulması durumunda el hijyeni sağlanmalıdır. Maskeler kesinlikle ortak kullanılmamalıdır.

75) Yemek yemek veya bir şeyler içmek istiyorum, bu sürede maskeyi ne yapmam gerekiyor?

- Yemek yemek, bir şeyler içmek ve benzeri sebeplerle maskeyi çıkartmanız ve sonra tekrar takmanız gerekiyorsa, maskenizi varsa kendi poşeti içinde, yoksa başka bir poşet içerisine koyarak dış ortamdan izole bir şekilde muhafaza etmelisiniz. Kullandığınız maskeyi diğer maskeler ile aynı poşet veya kabın içerisine asla koymayınız.
- Her kullanım öncesi, deforme olup olmadığı kontrol ediniz.
- Maskeyi takmadığınızı süre boyunca maskeyi asla boynunuza indirerek ya da baş üstüne çıkartarak kullanmayınız. Bu hareketler maskenin iç kısmına bakteri ve virüslerin bulaşmasına sebep olarak, maskeyi tekrar taktığınızda bunları solumanıza sebep olabilir.

76) Maskeler dezenfektan veya kolonya ile temizlenerek kullanılabilir mi?

- Maskeler asla ve asla dezenfektan ve kolonya ile temizlenerek tekrar kullanılmamalıdır. Yapılan çalışmalar bu işlemin özellikle solunum koruyucu donanımlarda filtreleme özelliğini %50-%70'e varan oranlarda azalttığını göstermektedir.

77) Kullandığım maske ve eldivenleri nasıl ve nereye atmam gerekiyor?

- Kullanılmış maske ve eldivenler mümkünse kapalı çöp kutularına veya değiştirilebilir çöp poşeti olan çöp kovalarına atılmalıdır. Unutulmamalıdır ki kullanım süresi boyunca maskelerin üzerine virüs bulaşma riski vardır. Kapalı çöp kutusu yoksa, kullanılmış maske ve eldivenler çöp poşeti olmayan bir çöp kovasına atılacak ise bu ürünler mutlaka bir poşet içerisine konulmalı ve ağzı bağlanarak atılmalıdır. Bu sayede çöp kovalarını boşaltacak insanların sizin ürünlerinizde bulanma ihtimali olan virüs ile teması engellenmiş olur.

78) Ev çöpüme veya sokaktaki çöplere attığım kullanılmış maskeler sağlık tehdidi oluşturur mu?

- Evdeki veya sokaktaki çöp kovalarında değiştirilebilir çöp poşeti kullanılıyorsa ve bunların değiştirilmesi esnasında çöp ile insan teması sağlanmıyorsa kullanılmış maske ve eldivenler buralara atılabilir. Değiştirilebilir çöp poşeti olmayan çöp kutularına atılacak ise bu ürünler mutlaka bir poşet içerisine konulmalı ve ağzı bağlanarak atılmalı ve çöp kovalarına direkt teması engellenmelidir. Bu sayede çöp kovalarını boşaltacak insanların sizin ürünlerinizde bulanma ihtimali olan virüs ile teması engellenmiş olur. Çöp kovası içinde bulunan bu ürünler dokunulmadığı sürece sağlık tehdidi oluşturmaz. Ancak tedbir olarak çöpler çocukların ulaşamayacağı yerlerde tutulmalı, çöpleri atarken çöp ile direkt temas engellenmeli, çöp kovası daha sık deterjanlı su ile temizlenmeli, tüm bu işlemlerden sonra kişisel temizlik yapılmalıdır.

79) İşyerinde COVID -19 olduğu şüphelenilen veya tespit edilen çalışan varsa ne yapılmalıdır?

- Hastalık şüphesi bulunan kişi maske takarak işyeri hekimine gitmeli ve muayenesi yapılarak şüpheli COVID-19 durumu bulunduğu takdirde etkilenen kişi diğer çalışanlardan izole edilerek daha önceden belirlenen ve enfeksiyonun yayılmasını önleyecek nitelikte olan kapalı alanda bekletilmelidir. Sağlık Bakanlığı'nın ilgili sağlık kuruluşu ile iletişime geçilerek sevki sağlanmalıdır. Ayrıca etkilenen çalışanın atıkları için Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında işlem yapılmalıdır.

80) Çalışanlara verilen temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri(ilk eğitimler de dahil olmak üzere) COVID-19 salgını nedeniyle uzaktan eğitim şeklinde düzenlenebilir mi?

- Çalışanlara, “Çalışanların İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik” kapsamında verilmesi gereken eğitimlerin, COVID-19 Salgını Nedeniyle Bakanlığın yayınladığı ve İSG profesyonellerine gönderdiği "İşyerlerinde Koronavirüsten (Covid-19) Korunma Tedbirleri" başlıklı duyuruda uzaktan eğitim şeklinde verilmesi önerilmiştir. Salgın durumunun bitmesi halinde temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin Yönetmelik hükümleri uyarınca verilmesi gerekmektedir.

81) Çalışanlara, “Çalışanların İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik” kapsamında verilmesi gereken eğitimlerin, "İşyerlerinde Korona virüsten (Covid-19) Korunma Tedbirleri" başlıklı duyuruda uzaktan eğitim şeklinde verilmesi önerilmiştir. Bununla beraber eğitimler için gerekli alt yapının bulunmaması durumunda nasıl bir yol izlenmelidir?

- Bakanlığımızın yayınladığı “Yeni Koronavirüs Salgını Kapsamında İş Sağlığı Ve Güvenliği Profesyonellerinin İşyerlerinde Aldıracağı Tedbirler” başlıklı rehberde, toplantı ve eğitimlerin salgın bitene kadar ertelenmesi, yasal yükümlülükler nedeniyle ertelenmesi mümkün olmayan toplantı ve eğitimlerin uzaktan eğitim, telekonferans gibi yöntemlerle icra edilmesi, uzaktan eğitim gibi yöntemlerin uygulanamayacağı eğitimlerin ise sosyal mesafe ve hijyen kuralları göz önünde bulundurularak en az kişi ile icra edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

82) 6331 sayılı kanun kapsamında işyerlerinin COVID-19 nedeniyle yapması gereken yasal zorunluluklar var mıdır?

- COVID-19 ile ilgili işyeri özelindeki tehlikelerin belirlenerek ayrı bir risk değerlendirmesinin yapılması veya mevcut risk değerlendirmesinin güncellenmesi gerekmektedir.

- Risk Değerlendirmesi yapılırken tehlikeler, riskler ve alınacak önlemlerin belirlenmesinde aşağıda yer alan temel ilkelerin göz önünde bulundurulması uygun olacaktır;
 - Çalışanların işyerinde nerede ve nasıl COVID-19 virüsüne maruz kalabileceğine ilişkin değerlendirme yapılması, işyerinde işin özelliği nedeniyle yüksek risk altındaki çalışanların belirlenmesi, iş süreçleri ve çalışma şekillerinin değerlendirmeler sonucu yeniden planlanması,
 - İşyerinde aynı anda bulunan çalışan sayısının asgari oranda tutulması için uzaktan çalışma, dönüşümlü çalışma, çalışma süresinin organizasyonu gibi planlanmaların yapılması,
 - Maruziyetin azaltılması için, özellikle yemekhane ve dinlenme alanlarında, sosyal mesafenin artırılmasına ilişkin önlemlerin belirlenmesi,
 - Çalışanların bireysel risk faktörlerinin (ör; kronik rahatsızlığı olan çalışanlar, gebe çalışanlar gibi özel politika gerektiren çalışanlar vb.) belirlenmesi ve bu çalışanların korunması için gerekli tedbirlerin değerlendirilmesi,
 - Enfeksiyonun önlenmesi için alınması gereken temel önlemlerin belirlenmesi,
 - Hasta kişilerin belirlenmesi ve izolasyonu için politikalar ve prosedürlerin belirlenmesi,
 - İşyerinde çalışanlara verilmek üzere COVID-19 virüsüne karşı koruma sağlamaya uygun ve yeterli sayıda kişisel koruyucu donanım (KKD) tedarikinin planlanması,
- 6331 sayılı Kanun gereği hazırlanan Acil Durum Planında salgın hastalıklara karşı alınması gereken Önleyici ve Sınırlandırıcı Tedbirlerin COVID-19 salgınına ilişkin olarak güncellenerek devreye alınması gerekmektedir. Çalışan temsilcileri ve/veya çalışanların güncellenen acil durum planı hakkında bilgilendirilmesi ve plan kapsamında ne yapmaları veya yapmamaları gerektiğinin farkında olmaları sağlanmalıdır.

83) COVID-19 olduğu teyit edilerek tedavisi yapılan çalışanın işe dönüşünde neler yapılması gerekmektedir?

- Tedavisi yapılan çalışan, sağlık kuruluşu tarafından işe başlamasında sakınca bulunmadığına dair (işe başlama) rapor bitiminde işverenini bilgilendirerek işine devam eder. Çalışanın durumunun, iş kazası veya meslek hastalığı olarak değerlendirildiği hususlarda 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan doğan, sağlık muayenesi ve eğitimler de dâhil olmak üzere, tüm yükümlülüklerin gözden geçirilmesinin ve yenilenmesi gereken yükümlülüklerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

84) COVID-19 salgınının yayılımını önlemek ve çalışanların korunmasını sağlamak için İSG Profesyonelleri işyerlerinde ne gibi tedbirler almalıdır?

- Bakanlığımız internet sayfasında “Yeni Koronavirüs Salgını (COVID-19) Kapsamında İş Sağlığı ve Güvenliği Profesyonellerinin İşyerlerinde Aldıracağı Tedbirler” başlıklı bilgilendirme rehberi yayınlanmış olup internet adresi aşağıda yer almaktadır. <https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/41225/yeni-koronavirus-salgini-kapsaminda-is-sagligi-ve-guvenligi-profesyonellerinin-isyerlerinde-aldiracagi-tedbirler.pdf>

85) 6331 Sayılı Kanunun Sağlık Gözetimi Başlıklı 15. Maddesinin 1.fıkrası gereği yapılması gereken sağlık muayeneleri COVID-19 salgını nedeniyle ertelenebilir mi?

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasını (a) bendinde “Çalışanların işyerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerini dikkate alarak sağlık gözetimine tabi tutulmalarını sağlar” hükmü yer almaktadır. Buna göre, COVID-19 salgını yeni bir risk faktörü olarak değerlendirilmeli ve işyeri hekimince gerekli önlemler alınarak periyodik muayeneler yapılmalıdır. Şüphe duyulması halinde Sağlık Bakanlığının 184 numaralı danışma hattı aranarak, yönlendirmeler uygulanmalı ve/veya Sağlık Bakanlığı'nın ilgili sağlık kuruluşu ile iletişime geçilerek çalışanın sevki sağlanmalıdır.

86) Engelli ve Gebe çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar için COVID-19 salgınına yönelik ne gibi tedbirler alınmalıdır?

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 10. maddesinin birinci fıkrası gereği işveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür ve risk değerlendirmesi yapılırken ilgili fıkranın (ç) bendinde ifade edildiği üzere genç, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalışanların durumunu dikkate almalıdır. Bu sebeple COVID-19 salgınına karşı yukarıda sayılan özel politika gerektiren gruplar için daha hassas davranılarak güvenli mesafe ve iş hijyeni kuralları konusunda gerekli tedbirler alınmalı gerekiyorsa söz konusu çalışanlara uzaktan çalışma gibi esnek çalışma yöntemleri uygulanmalıdır. Mümkünse idari izin seçenekleri de gözden uzak tutulmamalıdır.

87) COVID-19 salgınına sebep olan virüs biyolojik risk etmenleri arasında sayılabilir mi? Sayılıyor ise hangi grup biyolojik risk etmenidir?

- 15.06.2013 tarihli ve 28678 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında “Biyolojik Etkenler” tanımlanmış olup herhangi bir enfeksiyona, alerjiye veya zehirlenmeye neden olabilen, genetik olarak değiştirilmiş olanlar da dâhil mikroorganizmaları, hücre kültürlerini ve insan endoparazitleri olarak ifade edilmiştir.
- COVID-19 hastalığına sebep olan virüs Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında enfeksiyon risk düzeyine göre yapılan sınıflamaya göre “İnsanda ağır hastalıklara neden olan, çalışanlar için ciddi tehlike oluşturan, topluma yayılma riski

yüksek olan ancak etkili korunma ve tedavi yöntemi bulunmayan biyolojik etkenler” olarak tanımlanan Grup 4 biyolojik etkenler arasındadır.

88) COVID-19 dikkate alınarak yapılacak olan Risk Değerlendirilmesinde hangi hususlar dikkate alınmalıdır?

- 29/12/2012 tarihli ve 28512 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliğinde yer alan hükümler ile aşağıda sayılan hususlar dikkate alınarak risk değerlendirmesi yapılır:
 - İnsan sağlığına zararlı olan veya olabilecek biyolojik etkenlerin sınıflandırılması.
 - Yetkili makamların, çalışanların sağlığını korumak için biyolojik etkenlerin denetim altına alınması hakkındaki önerileri.
 - Çalışanların yaptıkları işler sonucunda ortaya çıkabilecek hastalıklarla ilgili bilgiler.
 - Çalışanların yaptıkları işler sonucunda ortaya çıkabilecek alerjik veya toksik etkiler.
 - Yaptıkları işle doğrudan bağlantılı olarak çalışanların yakalandığı hastalıklar ile ilgili bilgiler.
- Bununla birlikte, özellikle bu dönemde çalışanların da kişisel özellikleri de dikkate alınarak belirlenecek teknik/mühendislik ve idari/organizasyonel önlemler belirlenmeli ve uygulanmalıdır.

89) İşveren, işyerinde COVID-19 maruziyet riskinin azaltılması için ne gibi önlemler almalıdır?

- Çalışanların maruziyet düzeyinin en aza indirilmesi için işveren özellikle aşağıdaki önlemleri alır:
 - Maruz kalan veya kalabilecek çalışan sayısı, mümkün olan en az sayıda tutulur.
 - Çalışma prosesleri ve teknik kontrol önlemleri, biyolojik etkenlerin ortama yayılmasını önleyecek veya ortamda en az düzeyde bulunmasını sağlayacak şekilde düzenlenir.
 - Öncelikle toplu koruma önlemleri alınır veya maruziyetin başka yollarla önlenemediği durumlarda kişisel korunma yöntemleri uygulanır.
 - Hijyen önlemleri, biyolojik etkenlerin çalışma yerlerinden kazara dışarıya taşınması veya sızmasının önlenmesi veya azaltılmasını sağlamaya uygun olur.
 - Ek-II’de verilen biyolojik risk işareti ile birlikte 23/12/2003 tarihli ve 25325 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliğinde yer alan ilgili diğer uyarı işaretleri de kullanılır.
 - Biyolojik etkenleri içeren kazaların önlenmesine yönelik plan hazırlanır.
 - Atıkların, gerektiğinde uygun işlemlerden geçirildikten sonra çalışanlar tarafından güvenli bir biçimde toplanması, depolanması ve işyerinden

uzaklaştırılması, güvenli ve özel kapların kullanılması da dâhil uygun yöntemlerle yapılır.

90) COVID-19 hastalığına sebep olan biyolojik etkenlere maruz kalan çalışanların listesi ve kayıtları nasıl tutulur?

- İşveren Grup 4 biyolojik etkenlere maruz kalan çalışanların listesini, yapılan işin türünü, mümkünse hangi biyolojik etkene maruz kaldıklarını ve maruziyetler, kazalar ve olaylarla ilgili kayıtları, uygun bir şekilde tutar. Bu liste ve kayıtlar, maruziyet sona erdikten sonra en az onbeş yıl saklanır.

91) Risk değerlendirilmesi ve acil durum planları COVID-19 salgını nedeni ile yenilenmeli midir?

- İşyeri dışından kaynaklanan ve işyerini etkileyebilecek yeni bir tehlikenin ortaya çıkması durumunda risk değerlendirmesi ve acil durum planlarının yenilenmesi gerekmektedir. COVID-19 salgınına ilişkin riskler değerlendirilmelidir.

92) COVID-19 salgını nedeniyle çalışanların COVID-19 hastalığına yakalanması meslek hastalığı sayılır mı?

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa göre “Meslek Hastalığı” mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalığı ifade etmektedir. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 14. Maddesine göre meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özrürlük halleridir. Buna göre, çalışanların yaptıkları iş sebebiyle illiyet bağı kurulması halinde meslek hastalığı sayılabileceği değerlendirilmekle birlikte nihai karar yargı organlarınca verilecektir.

93) İşverence COVID-19 salgını için çalışanın sağlığını korumaya yönelik tedbirler alınmadığında herhangi bir yaptırım uygulanır mı?

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereği, işveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup, yine Kanunun 26 ncı maddesinde yer alan idari para cezaları ve uygulanması ile ilgi düzenlemeler kapsamında, yerine getirilmeyen her uygunsuzluk için ilgili cezalar uygulanacaktır.

94) COVID-19 salgını nedeniyle çalışanların periyodik sağlık muayeneleri yenilenmeli midir?

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 15 inci maddesi gereği işveren sağlık gözetimini; işe girişlerinde, iş değişikliğinde, iş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde ve işin devamı süresince, çalışanın ve işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre Bakanlıkça belirlenen düzenli aralıklarla çalışanların sağlık muayenelerinin yapılmasını, sağlamak zorundadır.

95) COVID-19 salgını nedeniyle işverenlerin yükümlülükleri nelerdir?

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 4 üncü maddesinde işveren yükümlülükleri belirlenmiş olup işverenler, mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmalıdır.
- İşverenler 4 üncü madde kapsamında ki yükümlülüklerinin yanında COVID-19 salgınına özel olarak işyerinde tedbir almalıdır. Bu kapsamda Bakanlığımız internet sayfasında “Yeni Koronavirüs Salgını (COVID-19) Kapsamında İş Sağlığı Ve Güvenliği Profesyonellerinin İşyerlerinde Aldıracağı Tedbirler” başlıklı bilgilendirme rehberi yayınlanmış olup internet adresi aşağıda yer almaktadır.
<https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/41225/yeni-koronavirus-salgini-kapsaminda-is-sagligi-ve-guvenligi-profesyonellerinin-isyerlerinde-aldiracagi-tedbirler.pdf>

96) COVID-19 salgını nedeniyle çalışanların yükümlülükleri nelerdir?

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 19 uncu maddesinde çalışanların yükümlülükleri belirlenmiş olup çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdür.
- Çalışanlar 19 uncu madde kapsamında ki yükümlülüklerinin yanında COVID-19 salgınına özel olarak işyerinde alınan tedbirlere uymak ve bu konuda verilen emir ve talimatları uygulamak zorundadır.

97) Çalışanların periyodik olarak muayenelerinin yapılması gerekmekte ve bazı çalışanların Mart/Nisan/Mayıs aylarında periyodik tetkikleri ve muayenelerinin yapılması gerekmektedir. İşyeri hekimince çalışanların periyodik muayene için sağlık kuruluşlarına yönlendirmesi gerekiyor ancak salgın sebebiyle hastaneler yoğun ve çalışanın hastaneye gitmesi durumunda enfekte olma ihtimali mevcut. Bu durumda ne yapmak gerekir?

- COVID-19 salgını nedeniyle hastanelerde yaşanan yoğunluk ve sağlık personelinin tamamen salgını önlemeye odaklanmış olması nedeniyle çok acil olmayan iş ve işlemler için hastanelere sevk yönteminin tercih edilmemesi tavsiye olunur. Bu tip işlemlerin ileri tarihlere ertelenmesinde bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak, bu durumlarda işyeri hekiminin sorumluluğunun da arttığı unutulmamalıdır. Çalışanların sağlık gözetimine ileri tetkik ve muayene olmadan devam etmek ve konuda karar vermek işyeri hekiminin sorumluluğundadır. İşyeri hekimi; çalışanların sağlığını artan biyolojik risklere karşı korumak, rahatsızlığı bulunan çalışan için gerekli tedbirleri almak, her türlü önleyici hekimlik faaliyetini uygulamak, çalışanları sağlık risklerine ve alınan tedbirlere ilişkin bilgilendirmek, işyerinde hijyen kurallarının uygulanmasını sağlamak ve tüm yapılanları onaylı deftere işleyerek gerekli olan kayıtları da çalışan sağlık dosyasına eklemek zorundadır.

98) COVID-19 nedeniyle OSGB'mizin hizmet verdiği bazı işyerlerinde işin çalışması durdurulmuş ve çalışanlar evlerine gönderilmiştir. Bu çalışanların sigortalılık bildirimleri ise devam etmektedir. Çalışma faaliyetlerinin durdurulduğu işyerlerine rutin hizmetler için gitmesi gereken İSG profesyonellerimiz işyerlerine girememektedir. Onaylı deftere ulaşamamaktadır. Bu durumda ne yapmalıyız?

- COVID-19 salgını nedeniyle tamamen kapanan ve çalışmayı sonlandıran işyerleri için iş sağlığı ve güvenliği hizmeti zorunluluğu bulunmamaktadır. Çalışanlarına ücretsiz izin veren işveren, bu durumun başladığı ve sonlandığı tarihi SGK il/ilçe müdürlüğüne bildirmelidir. Ancak, çalışanlarının SGK primlerini ödemeye devam eden işveren, çalışanlarına ücretli izin vermiş demektir. Bu durumda olan işyerleri ile evden/uzaktan çalışma gibi bir yöntemle çalışmaya devam eden işyerleri için çalışma hayatı kesintiye uğramamış olduğundan iş sağlığı ve güvenliği yükümlülükleri de aynı şekilde devam eder.

99) Bir işyerinde/OSGB'de işyeri hekimi olarak görev yapmaktayım. Çalışanların periyodik olarak muayenelerinin yapılması gerekmekte ve bazı çalışanların Mart/Nisan/Mayıs aylarında periyodik tetkikleri ve muayenelerinin yapılması gerekmekte. Çalışanları periyodik muayene için sağlık kuruluşlarına yönlendirmem gerekiyor ancak salgın sebebiyle hastaneler yoğun ve çalışanın hastaneye gitmesi durumunda enfekte olma ihtimali mevcut. Bu durumda ne yapmam gerekir?

- COVID-19 salgını nedeniyle hastanelerde yaşanan yoğunluk ve sağlık personelinin tamamen salgını önlemeye odaklanmış olması nedeniyle çok acil olmayan iş ve işlemler için hastanelere sevk yönteminin tercih edilmemesi tavsiye olunur. Bu tip işlemlerin ileri tarihlere ertelenmesinde bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak, bu durumlarda işyeri hekiminin sorumluluğunun da arttığı unutulmamalıdır. Çalışanların sağlık gözetimine ileri tetkik ve muayene olmadan devam etmek ve konuda karar vermek işyeri hekiminin

sorumluluğundadır. İşyeri hekimi; çalışanların sağlığını artıran biyolojik risklere karşı korumak, rahatsızlığı bulunan çalışan için gerekli tedbirleri almak, her türlü önleyici hekimlik faaliyetini uygulamak, çalışanları sağlık risklerine ve alınan tedbirlere ilişkin bilgilendirmek, işyerinde hijyen kurallarının uygulanmasını sağlamak ve tüm yapılanları onaylı deftere işleyerek gerekli olan kayıtları da çalışan sağlık dosyasına eklemek zorundadır.

100) OSGB olarak hizmet verdiğimiz işyerleri COVID-19 salgını sebebiyle İçişleri Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu genelge kapsamında işyerlerini kapattılar. (İçişleri Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu genelge kapsamında olmasa dahi) kapanan işyerlerinin İSG-KATİP sözleşmelerini düşürmem gerekir mi? Aylık fatura kesmeye devam edebilir miyim? İSG-KATİP sözleşmelerini düşürmeyip aylık fatura kesmesem olur mu?

- İçişleri Bakanlığı genelgeleri sonrasında işyerleri zorunlu olarak kapanan ve faaliyetleri duran işyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği hizmeti alma zorunluluğu mevcut değildir. Bu durumda olan işyerleri için İSG-KATİP sözleşmelerinin sonlandırılması mümkündür. Herhangi bir hizmet verilmeyen işyerine fatura kesilmesi uygun değildir. Ancak işveren ve OSGB'nin karşılıklı mutabakatı halinde İSG-KATİP sözleşmesinin devam etmesinde bir sakınca bulunmamaktadır.

101) Evden çalışma / nöbetleşe çalışma gibi uygulamalara geçmiş olan işyerlerine verilen iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile bu işyerleri ile yapılan İSG-KATİP sözleşmeleri devam edecek mi?

- Evden/uzaktan çalışma, dönüşümlü/nöbetleşe çalışma uygulamaları çalışma hayatında var olan uygulamalardır. Bu yöntemlerle çalışmaya devam eden işyerleri için çalışma hayatı kesintiye uğramamış olduğundan iş sağlığı ve güvenliği yükümlülükleri de aynı şekilde devam eder.

102) Kısa çalışma ödeneğine OSGB'ler de başvurabilir mi? Başvurabilirse şartları nelerdir? Kısa çalışma ödeneğine başvuran OSGB'ler hizmetine devam edecek mi?

Kısa çalışma ödeneğine başvurmuş işyerlerine iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerine devam edilecek mi? İSG-KATİP sözleşmeleri devam edecek mi? Hizmet OSGB tarafından sunuluyor ise fatura kesilecek mi?

- Kısa çalışma ödeneğine diğer işyerleri gibi OSGB'ler de başvurabilmektedir. Kısa çalışma ödeneğinin başvuru şartları www.iskur.gov.tr/isveren/kisa-calisma-odeneği internet adresinde izah edilmiştir. Kısa çalışma ödeneği, işyerinin tamamen kapanması veya haftalık çalışma süresinin en az üçte bir oranında azaltılması halinde

verilebilmektedir. İşyerini tamamen kapatan işyerleri için iş sağlığı ve güvenliği hizmeti alma zorunluluğu mevcut değildir. Ancak işyerini kısmen kapatan ve çalışmasını azaltarak sürdüren işyerleri için değişen çalışan sayısı göz önünde bulundurularak iş sağlığı ve güvenliği yükümlülükleri devam eder. Bu sebeple, kısa çalışma ödeneğinden faydalanan çalışanlar için iş sağlığı ve güvenliği hizmeti zorunluluğu mevcut olmayıp çalışmaya devam eden çalışanlar için iş sağlığı ve güvenliği hizmeti de sürdürülür. OSGB'ler tamamen faaliyetlerini durdurarak kısa çalışma ödeneğinden faydalanmaya başlarsa faaliyetlerini durdurdukları gün itibariyle tüm İSG-KATİP sözleşmelerini ve sundukları hizmeti sonlandırmak zorundadır. OSGB'ler kısmi olarak çalışma sürelerini azaltmaları halinde ise kısa çalışma ödeneğinden yararlanan İSG profesyonellerinin bütün sözleşmeleri sonlandırılmak zorundadır.

103) *Firmamızda çalışmakta olan işçiler için iş güvenliği amacıyla FFP2 maske teminini sağlayacağız eczane ve temin edebileceğimiz diğer yerler ile görüşme sağladığımızda reçete karşılığında verilebileceği satışı olmayacağı bildirilmektedir çalışanlarımızın güvenliği açısından maske teminini nasıl sağlayabilirim?*

- İş güvenliği amacıyla kullanılmakta olan toz maskelerinin, salgın sebebiyle geçici süre reçeteye satılması ülke genelinde yaşanan maske sıkıntısı nedeniyle hayata geçirilmiş bir önlemdir. İşyerlerinde maske ihtiyacının giderilmesi için işyeri hekimi tarafından yazılacak reçeteler vasıtasıyla çalışanlar eczanelerden maske temin edebilir.

104) *OSGB firmasıyız ve şuan 65 yaş üstü ataması yapılmış işyeri hekimlerimiz var sokağa çıkma yasağı sebebiyle hizmet verememektedir ancak ve Bakanlık tarafında yapılan çağrı kapsamında sağlıkçıları göreve çağırması nedeniyle 65 yaş ve üstü olan işyeri hekimlerimizde virüs salgını bilgilendirme amacıyla görev alabilirler mi ?*

- 65 yaş ve üzerinde olan ve bu nedenden dolayı sokağa çıkma yasağı kapsamında bulunan sağlık çalışanlarının kronik herhangi bir rahatsızlığı bulunmaması ve salgın hastalığın herhangi bir belirtisini göstermemesi halinde görevlerini ifa etmeleri önünde bir engel bulunmamaktadır.

105) *COVID-19 ile ilgili sektörlere özgü önlemler için hangi site/sosyal medya bağlantıları takip edilebilir? Ayrıca COVID-19 ile ilgili olarak Genel Müdürlüğünüzün yayınlarını nereden takip edebilirim?*

- <https://www.saglik.gov.tr/>
- Genel Müdürlüğümüz duyuru ve bilgilendirmeleri için: <https://www.ailevecalisma.gov.tr/isggm>
- Güncel dokümanlara erişim için:
 - <https://www.twitter.com/isggmd>
 - <https://www.instagram.com/isggmd>
 - <https://www.facebook.com/isggmd>